

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 6/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť A. C., Z., zastúpenej advokátom Mgr. I. T., Z., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Zvolen, Úradu justičnej a kriminálnej polície v konaní vedenom pod ČVS: ORP-571/OVK-ZV-2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. C. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. novembra 2009 doručená sťažnosť A. C., Z. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Zvolen, Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-571/OVK-ZV-2007.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 30. júna 2007 sa neznámy páchatel' vlámaval do rodinného domu sťažovateľky, čo sťažovateľka bezodkladne oznámila Obvodnému oddeleniu Policajného zboru D. (ďalej len „obvodné oddelenie“), ktoré urobilo ohliadku a bol spísaný úradný záznam č. PÚ-808/OBV-2007. Dňa 2. júla 2007 podala sťažovateľka osobne na Okresnej prokuratúre Zvolen (ďalej len „okresná prokuratúra“) trestné oznámenie, ktoré bolo 9. júla 2007 postúpené na vybavenie okresnému riaditeľstvu (vedené pod ČVS: ORP-571/OVK-ZV-2007). V ten istý deň podala sťažovateľka rovnaké trestné oznámenie aj Oddeleniu skráteneho vyšetrovania D. (vedené pod sp. zn. ORP-14-121/JKP-OSV-DT-2007), ktoré bolo ešte v ten deň postúpené okresnému riaditeľstvu.

Dňa 27. júla 2007 podala sťažovateľka žiadosť okresnej prokuratúre o prešetrenie postupu a prístupu príslušníkov obvodného oddelenia a 27. novembra 2007 žiadosť o prešetrenie činnosti orgánov činných v trestnom konaní.

Okresné riaditeľstvo 11. decembra 2007 vykonalo výsluch sťažovateľky. Okresná prokuratúra 22. decembra 2007 oznámila sťažovateľke, že v konaní boli zistené priet'ahy a vyšetrovatel' bol upozornený, aby veci venoval zvýšenú pozornosť. Vzhľadom na to, že vo veci sa naďalej nekonalo, právny zástupca sťažovateľky podal na okresnej prokuratúre 27. mája 2008 žiadosť o zaslanie informácie, v akom štádiu sa vyšetrovanie nachádza. Na predmetnú žiadosť sťažovateľka nedostala od okresnej prokuratúry odpoveď, a preto zaslala Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) sťažnosť pre nečinnosť vo vyšetrovaní, ktorú táto postúpila na ďalšie konanie okresnej prokuratúre. Právny zástupca sťažovateľky 22. októbra 2008 požiadal okresnú prokuratúru o preskúmanie postupu vyšetrovatel'a a zároveň podal sťažnosť na priet'ahy vo vyšetrovaní. Dňa 12. novembra 2008 sa sťažovateľka opätovne obrátila na generálnu prokuratúru, ktorá vec postúpila na vybavenie Krajskej prokuratúre v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“). Okresná prokuratúra listom z 28. novembra 2008 oznámila sťažovateľke, že po preskúmaní postupu vyšetrovatel'a bola konštatovaná jeho nečinnosť. Krajská prokuratúra listom č. k. 1 KPt 9/09-4 z 12. januára 2009 oznámila sťažovateľke, že konštatuje priet'ahy spôsobené vyšetrovatel'mi aj napriek viacnásobnému upozorneniu dozorujúcej prokurátorky. Keďže vyšetrovatel' napriek uvedeným urgenciám a sťažnostiam vo veci naďalej nekonal, sťažovateľka 18. mája 2009 opätovne podala okresnej prokuratúre

žiadosť o preskúmanie jeho postupu. Dňa 23. septembra 2009 vyšetrovateľ okresného riaditeľstva rozhodol tak, že vec postúpil na prerokovanie Obvodnému úradu Zvolen, odboru všeobecnej vnútornej správy, z dôvodu, že nejde o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom. Rozhodol tak napriek pokynom dozorujúcej prokurátorky, ktorá konštatovala, že vo veci došlo k naplneniu pojmových znakov prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytového priestoru v zmysle § 318 Trestného zákona.

V závere sťažovateľka uvádza, že rozhodnutie vyšetrovateľa okresného riaditeľstva sp. zn. ORP-571/OVK-ZV-2007 z 23. septembra 2009 bolo uznesením okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 558/07-51 zo 7. októbra 2009 zrušené ako nezákonné.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP-571/OVK-ZV-2007, prikázal okresnému riaditeľstvu v označenom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP-571/OVK-ZV-2007.

Účelom, podstatou a zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ťažiskovým pojmom a komponentom tohto základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho záležitosti. Súčasne je ústavný súd toho názoru, že uplatnenie tohto základného práva je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prerokovanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prerokovaní veci účastníka (napr. I. ÚS 18/06).

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným v rámci trestného konania treba považovať za začatie konania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Akonáhle poškodený uplatní svoj nárok na náhradu škody v trestnom konaní, je to prekážkou, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj v občianskoprávnom konaní. Preto konanie a rozhodovanie o nároku na náhradu škody v rámci trestného konania vo vzťahu k poškodenému spadá pod ochranu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [ďalej len „dohovor“ (napr. I. ÚS 18/06, IV. ÚS 44/06)].

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. júla 2005 (sp. zn. 56195/00) uviedol, že poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konanie možno považovať za rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“. Je potrebné poznamenať, že ESLP sa v danom prípade z hľadiska porušenia základných práv sťažovateľov zaoberal ich trestnou vecou, v rámci ktorej nebolo len začaté trestné stíhanie, ale došlo aj ku vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe (napr. III. ÚS 189/06, III. ÚS 324/05).

Z uvedeného vyplýva, že domáhanie sa ochrany práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda rovnako základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poškodeným v rámci trestného konania je podmienené tým, aby bol uplatnený nárok na náhradu škody v trestnom konaní, ktoré možno za určitých podmienok považovať za konanie vo veci poškodeného (jeho záležitosti). Podľa § 46 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu. Podľa judikatúry všeobecných súdov, ako aj zo znenia § 46 ods. 3 Trestného poriadku je jednou zo základných podmienok na vyslovenie povinnosti nahradiť škodu, aby poškodený svoj nárok uplatnil voči určitej osobe – obžalovanému. Z uvedeného vyplýva, že vo veci poškodeného sa konanie začína uplatnením si nároku na náhradu škody voči určitej osobe, ktorej určitosť je vyjadrená najskôr vznesením obvinenia.

Vo vzťahu k postupu okresného riaditeľstva sťažovateľka namieta skutočnosti zakladajúce podľa jej názoru zbytočné prietahy. Podľa zistenia ústavného súdu v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (sťažnosť doručená 16. novembra 2009) nebolo v trestnej veci vedenej okresným riaditeľstvom pod ČVS: ORP-571/OVK-ZV-2007 vznesené obvinenie konkrétnej osobe. V tejto súvislosti upriamuje ústavný súd pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej treba vyvodiť, že sťažovateľka ako poškodená v trestnom konaní vedenom vo veci bez vznesenia obvinenia (proti konkrétnej osobe) sa nemôže domáhať vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia je teda tým momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z nej robí „vec“, na prerokovanie ktorej bez zbytočných prietahov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Základné právo poškodeného v trestnom konaní na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je preto uplatniteľné až po vznesení obvinenia voči konkrétnej osobe (napr. III. ÚS 109/06, I. ÚS 18/06).

Ústavný súd vzhľadom na už citovanú judikatúru, z ktorej treba vyvodit', že sťažovateľka ako poškodená v trestnom konaní vedenom vo veci bez vznesenia obvinenia sa nemôže domáhať vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov, sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd nemohol vyhovieť ani ďalším požiadavkám sťažovateľky (prikázať okresnému riaditeľstvu konať bez zbytočných priet'ahov, priznať jej primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom), pretože rozhodovanie o týchto je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, ku ktorému však v prípade sťažovateľky nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2010